

DOI: 10.15276/ETR.02.2023.5
DOI: 10.5281/zenodo.8154979
UDC: 336.443.3:94(438)
JEL: F3, F5, G1, H7, O1

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВИХ ВІДНОСИН ПОЛЬЩІ З ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ ТА ЙОГО ЧЛЕНАМИ

PECULIARITIES OF POLAND'S FINANCIAL RELATIONS WITH THE EUROPEAN UNION AND ITS MEMBERS

Mykola I. Karlin, DEcon, Professor
Lesya Ukrainka Volyn National University, Lutsk, Ukraine
ORCID: 0000-0002-1421-1066
Email: karlin.nicholas@vnu.edu.ua

Andriana A. Ploskina
Lesya Ukrainka Volyn National University, Lutsk, Ukraine
ORCID: 0000-0002-8544-852X
Email: andrianaploskina147@gmail.com

Received 27.03.2023

Карлін М.І., Плоскіна А.А. Особливості фінансових відносин Польщі з Європейським Союзом та його членами. Науково-методична стаття.

У статті проаналізовано фінансові відносини між Польщею та ЄС. Проведено аналіз останніх досліджень та публікацій вчених стосовно даної теми та на їх основі виокремлено нерозглянуті питання. Виділено основні складові системи фінансового управління ЄС. Систематизовано основні особливості фінансових відносин Польщі з іншими країнами ЄС. Визначено плановий обсяг внесків з бюджету ЄС до Польщі відповідно до Багаторічної фінансової програми на 2021-2027 роки. Досліджено структурні фонди, як ключові програми фінансування. Проаналізовано динаміку надходження коштів ЄС через структурні фонди до Польщі, динаміку надходження коштів ЄС через фонд згуртованості до Польщі. Актуалізовано основні переваги та недоліки приєднання Польщі до Єврозони. Визначено переваги та недоліки участь Польщі у єдиному ринку ЄС.

Ключові слова: фінансові відносини, Польща, Європейський Союз, Єврозона, Єдиний ринок

Karlin M.I., Ploskina A.A. Peculiarities of Poland's Financial Relations with the European Union and its Members. Scientific and methodical article.

The financial relations between Poland and the EU have been analysed in this article. The analysis of the latest studies and the publications of scientists on this topic have been carried out as well as unresolved issues have been identified on their basis. The main components of the EU financial management system are highlighted. The main features of Poland's financial relations with other EU countries have been systematised. The planned amount of contributions from the EU budget to Poland in accordance with the Multi-Year Financial Program for 2021-2027 has been determined. Structural funds, as key financing programs, have been studied. The dynamics of the inflow of EU funds through the structural funds to Poland as well as the dynamics of the inflow of EU funds through the cohesion fund to Poland have been analysed. The main advantages and disadvantages of Poland joining the Eurozone have been actualised. Advantages and disadvantages of Poland's participation in the EU single market have been identified.

Keywords: financial relations, Poland, European Union, Eurozone, Single market

Польща, як посткомуністична країна-сусід України, успішно впоралась із складнощами фінансового реформування відповідно до вимог ЄС та вступила до цієї організації 01.05.2004 р. До цього часу вона була значним одержувачем коштів з фондів ЄС, оскільки Польща реформувала свою фінансово-економічну систему у відповідності до стандартів Європейського Союзу. Тому Україні, як кандидату на вступ до ЄС, варто вивчити досвід Польщі щодо стосунків з Європейським Союзом, для формування найкращих практик і стратегій, які можна застосувати до власних фінансових відносин України з ЄС. Тим більше, що досвід Польщі щодо вступу до Європейського Союзу є модельним для всіх кандидатів на вступ до цієї організації. Дослідження специфіки фінансових відносин Польщі з ЄС є актуальним, оскільки може дати розуміння економічних, політичних та соціальних реформ, що відбуваються зараз в Польщі та в країнах Європейського Союзу загалом. Цей аналіз також може дозволити інформувати владу України про політичні рішення щодо управління фінансами, європейської інтеграції та відносин між державами-членами та ЄС загалом, що потрібно взяти до уваги нашої країні на її шляху до членства в Євросоюзі.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Велика кількість науковців присвятили свої праці дослідженню фінансових відносин Польщі та ЄС. Одними з вітчизняних дослідників є О. Галушко, який опублікував дослідження про фінансування ЄС та фінансове управління в Польщі та Україні; О. Коваленко, яка досліджувала фінансову допомогу ЄС Польщі та її наслідки для українсько-європейської інтеграції; Л. Смирнова – опублікувала дослідження з питань

інтеграції до ЄС та регіонального розвитку в Польщі та Україні; І. Шевченко досліджувала фінансування ЄС та фінансове управління в Польщі та його наслідки для України. Серед зарубіжних науковців можна назвати таких вчених, як: П. Козаржевський – відомий науковець у галузі європейської інтеграції та має багато публікацій про відносини Польщі з ЄС; Я. Годзімірські – опублікував дослідження про політичні та економічні аспекти відносин Польщі з ЄС; Я. Томідаєвич – провідний експерт з права ЄС, який провів дослідження щодо дотримання Польщею фінансових правил ЄС; Л. Янковський – здійснив дослідження про вплив фінансування ЄС на регіональний розвиток у Польщі.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми

Незважаючи на велику кількість наукових праць та практичних доробок, поки складним завданням є з'ясування проблеми отримання Польщею відповідних коштів з фондів ЄС, оскільки вона не в повній мірі дотримується правових норм Євросоюзу щодо регулювання діяльності Конституційного Суду Польщі та ряду інших правничих структур. Крім того, країна не дотримується норм ЄС щодо розселення в Польщі мігрантів з азійських та африканських країн, хоча вона прийняла кілька мільйонів українських мігрантів в 2022-2023 рр. Дуже складною проблемою є вимога Польської держави до Німеччини щодо фінансової компенсації останньою втрат Польщі внаслідок гітлерівської агресії 1939-1945 рр. Негативно вплине на отримання Польською державою коштів з фондів Європейського Союзу невиконання нею рішень Суду ЄС щодо сплати штрафу у зв'язку з продовженням роботи вугільної копальні Турув, розташованої біля кордону Чехії, яку Суд ЄС зобов'язав закрити внаслідок погіршення екологічних умов на прикордонних чеських територіях. Значні кошти ця країна витратила на фінансово-економічну та військову допомогу Україні у її протистоянні з Росією, хоча Євросоюз не в повній мірі відшкодував Польщі ці витрати. Санкції ЄС проти Росії, які були підтримані цією державою, негативно позначилися на фінансово-економічній сфері Польщі, але Євросоюз не повністю відшкодував їй відповідні витрати. Європейська Комісія критикує програму «Польський лад», згідно якої на 2022 і наступні роки намічені нові фінансові заходи з підтримки підприємств та домогосподарств, які можуть призвести до надмірного зростання дефіциту бюджету та державного боргу. Всі ці проблеми у відносинах Польщі з ЄС вимагають пошуку компромісних рішень, які б дозволили країні отримувати належні їй кошти з фондів Європейського Союзу.

Метою статті є визначення позитивних особливостей фінансових відносин Польщі з ЄС з метою підвищення ефективності розвитку економічної системи України через запозичення

досвіду країни-сусіда. Основними методами, що застосовувались при написанні роботи є прийоми аналогії, співставлення, синтезу, індукції та дедукції, прийом порівняння, табличний аналіз.

Виклад основного матеріалу дослідження

У зв'язку зі своїм членством в Європейському Союзі, Польща підлягає різним економічним та фінансовим домовленостям, що визначають її відносини з іншими країнами-членами та іншими партнерами ЄС. Фінансові відносини є одним з важливих аспектів цих домовленостей, оскільки вони визначають правила і процедури, за якими розподіляється фінансування та кошти між країнами-членами ЄС та їх партнерами.

Фінансові відносини Польщі з ЄС охоплюють широкий спектр питань, таких як бюджетна політика, фінансування проектів та програм, макроекономічна стабільність та інші. Польща прийняла ряд заходів щодо інтеграції своєї економіки з економікою ЄС, що має великий вплив на фінансові відносини між країнами.

Фінансові відносини між Польщею та ЄС регулюються насамперед законодавством і політикою ЄС, а також двосторонніми угодами між Польщею та ЄС. Ці угоди охоплюють такі сфери, як фінансування ЄС конкретних проектів і програм у Польщі, фінансова допомога під час економічної кризи та дотримання фінансових правил ЄС. Як країна-член ЄС, Польща підпорядковується фінансовому регулюванню та механізмам управління ЄС.

Фінансові правила і політика ЄС покликані забезпечити ефективне управління бюджетом ЄС і сприяти економічному зростанню і розвитку країн-членів. Система фінансового управління ЄС включає такі механізми, як Європейський центральний банк, Європейський інвестиційний банк та Європейський механізм стабільності. Крім того, на Польщу поширюється система фіскального нагляду ЄС, яка стежить за дотриманням країнами-членами фіскальних правил і норм ЄС. Ця система включає Європейський семестр, який є щорічним циклом координації та моніторингу економічної політики. Польща є найбільшим реципієнтом коштів ЄС і була основним бенефіціаром членства в ЄС, який надав країні значну фінансову підтримку в різних формах, включаючи гранти, позики та інвестиційні проекти.

Фінансові відносини Польщі з іншими країнами ЄС регулюються правилами та положеннями ЄС. Деякі з ключових особливостей фінансових відносин Польщі з іншими країнами ЄС включають:

- Доступ до фінансування ЄС: як країна-член ЄС, Польща має доступ до деяких програм фінансування та підтримки, які надає ЄС. Це програми регіонального розвитку, досліджень та інновацій, соціальної інтеграції та захисту навколишнього середовища.
- Членство в Єврозоні: Польща ще не є членом Єврозони і продовжує використовувати власну

- валюту, польський злотий. Проте, як країна-член ЄС, очікується, що Польща з часом прийме євро як свою валюту.
- Торгівля та інвестиції: Польща має міцні економічні зв'язки з іншими країнами ЄС, і торгівля та інвестиційні потоки між Польщею та іншими державами-членами ЄС значні. ЄС є найбільшим торговим партнером Польщі, на який припадає близько 80% її експорту та імпорту.
 - Відповідність нормам ЄС: як держава-член ЄС, Польща зобов'язана дотримуватися широкого спектру норм і директив, встановлених ЄС. Вони охоплюють такі сфери, як торгівля, захист навколишнього середовища, конкуренція та захист споживачів.
 - Доступ до Єдиного ринку ЄС: Польща, як і інші країни-члени ЄС, має повний доступ до Єдиного ринку ЄС, який дозволяє вільно пересуватися товарам, послугам, капіталом і людям в межах ЄС. Це забезпечує польським підприємствам доступ до великого ринку з понад 500 мільйонами споживачів.
- Доступ Польщі до фінансування ЄС є важливим аспектом її фінансових відносин з іншими країнами ЄС. Як держава-член ЄС, Польща має право на отримання фінансування від ряду програм та ініціатив ЄС, які спрямовані на підтримку економічного зростання, соціального розвитку та захисту навколишнього середовища. Польща, як член ЄС, може отримувати фінансову допомогу в рамках різних програм, таких як Європейський союз для регіонів (ERDF), Європейський соціальний фонд (ESF) та Європейський фонд регіонального розвитку (ERFD). Ці програми призначені для підтримки економічного та соціального розвитку країн-членів ЄС, у тому числі для розвитку

інфраструктури, підтримки малих та середніх підприємств та інших проектів. Ці програми фінансування надаються через бюджет ЄС, який фінансується за рахунок внесків усіх держав-членів ЄС. Польща, як і інші країни-члени Євросоюзу, робить внески до бюджету ЄС. Розмір внеску Польщі до бюджету ЄС залежить від різних факторів, таких як її валовий національний дохід (ВНД) та частка у загальному ВНД Європейського Союзу. У Багаторічній фінансовій програмі на 2021-2027 роки (МФП) внесок Польщі до бюджету ЄС визначено на рівні приблизно 45 мільярдів євро. Ця сума є внеском Польщі до загального бюджету ЄС, який включає різні програми фінансування та політики, такі як Спільна сільськогосподарська політика, Політика згуртування та дослідницька програма «Горизонт Європа» [1]. Варто зазначити, що фактичний розмір внеску Польщі до бюджету ЄС може змінюватися залежно від економічного та політичного розвитку, а також змін у пріоритетах та політиці фінансування ЄС. Крім того, Польща може також отримувати фінансування з бюджету ЄС на різні програми та проекти, зокрема в таких сферах, як регіональний розвиток та інфраструктура.

Одним з видів ключових програм фінансування є структурні фонди: ці фонди призначені для підтримки регіонального розвитку в менш розвинених регіонах ЄС. Польща є одним із найбільших реципієнтів структурних фондів, які використовуються для підтримки проектів у таких сферах, як транспортна інфраструктура, освіта та навчання, а також охорона навколишнього середовища [2].

Згідно з даними Єврокомісії Польща отримала від ЄС значну частину коштів через структурні фонди протягом 2014-2020 рр. (табл. 1).

Таблиця 1. Динаміка надходження коштів ЄС через структурні фонди до Польщі

Фонд	Загальний обсяг асигнувань (в євро)	Загальний обсяг отриманих платежів (в євро)
Європейський фонд регіонального розвитку (ЄФРР)	72,4 млрд.	71,9 млрд.
Фонд згуртування	19,1 млрд.	18,9 млрд.
Європейський соціальний фонд (ЄСФ)	18,6 млрд.	18,3 млрд.
Фонд сільського розвитку	14,7 млрд.	14,7 млрд.
Фонд морського та рибного господарства	558 млрд.	520 млрд.

Джерело: складено авторами за матеріалами [3]

Наступною програмою фінансування є фонд згуртованості: цей фонд надає фінансування державам-членам із ВВП на душу населення нижче 90% від середнього в ЄС, щоб допомогти їм у вирішенні екологічних і транспортних проблем. Польща також є значним одержувачем коштів Фонду згуртованості (табл. 2).

Horizon Europe – програма фінансування досліджень та інновацій ЄС, яка підтримує дослідницькі та інноваційні проекти в ЄС. Польські дослідники та компанії мають право подавати заявки на фінансування в рамках цієї програми. Erasmus+ – це освітня та навчальна

програма ЄС, яка передбачає фінансування обміну студентами та персоналом, а також інших освітніх ініціатив. Польські університети та студенти можуть отримати доступ до фінансування в рамках цієї програми.

Майже 700 млн. злотих (144,6 млн. євро) отримала Польща з фондів Європейського Союзу на підтримку заходів, пов'язаних з наданням допомоги біженцям з України. З Фонду притулку, міграції та інтеграції було перераховано майже 329 млн. злотих, а з Фонду інтегрованого управління кордонами – понад 366 млн. злотих [4].

Таблиця 2. Динаміка надходження коштів ЄС через фонд згуртованості до Польщі

Рік	Загальна сума асигнувань (в євро)	Загальна сума отриманих платежів (в євро)
2014	12,1 млрд.	2,2 млрд.
2015	9,2 млрд.	8,8 млрд.
2016	8,3 млрд.	8,0 млрд.
2017	7,3 млрд.	7,2 млрд.
2018	6,5 млрд.	6,4 млрд.
2019	5,7 млрд.	5,7 млрд.
2020	4,6 млрд.	4,5 млрд.
2021	5,4 млрд.	5,4 млрд.

Джерело: складено авторами за матеріалами [3]

Важливим аспектом фінансових відносин Польщі з іншими країнами ЄС є її майбутня участь в Єврозоні, тобто в групі 19 держав-членів Євросоюзу, які прийняли євро як спільну валюту. Незважаючи на те, що Польща є членом ЄС, вона ще не прийняла євро і продовжує використовувати власну валюту, польський злотий. Потенційне прийняття Польщею євро платіжної валюти є предметом постійних дебатів і дискусій в країні. Уряд Польщі поки не розглядає можливість входження в зону євро. Прийняття єдиної валюти дуже сильно вплинуло на Грецію, яка в минулому пережила серйозну економічну кризу. Тому, Польща, маючи власну валюту, може проводити відповідальну фінансову та кредитну політику [5].

Валютний ризик Польщі пов'язаний насамперед з тим, що вона не є членом Єврозони і продовжує використовувати власну валюту – польський злотий. Це означає, що вартість злотого залежить від коливань на валютному ринку, які можуть мати різноманітний вплив на економіку країни, в тому числі на її міжнародні інвестиційні та експортні можливості.

Одним з ризиків, пов'язаних з коливаннями валютних курсів, є потенціал збільшення волатильності та невизначеності на валютному ринку, що може ускладнити для бізнесу планування та інвестування. Наприклад, якщо злотий значно знеціниться по відношенню до основних валют, таких як долар США або євро, це може призвести до підвищення вартості імпортованих товарів і послуг, а також до зниження попиту на польський експорт на зовнішніх ринках.

З іншого боку, сильний злотий може зробити Польщу більш привабливою для іноземних інвестицій і підвищити купівельну спроможність польських споживачів на міжнародних ринках. Однак це також може зробити польський експорт дорожчим і менш конкурентоспроможним, що може обмежити зростання експорту країни.

Іншим ризиком, пов'язаним з коливаннями валютних курсів, є потенціал для спекулятивної діяльності на валютному ринку, що може посилити волатильність валюти і підірвати стабільність фінансової системи. Це може бути особливо складною проблемою для країн з перехідною економікою, таких як Польща, які можуть бути більш вразливими до зовнішніх шоків і потоків капіталу.

Щоб зменшити ці ризики, Польща впровадила низку заходів, спрямованих на підтримку валютної стабільності, включаючи використання політики обмінного курсу, валютних резервів та макроруденційних заходів для управління потоками капіталу. Крім того, Польща докладє зусиль для посилення своєї інтеграції з ширшою фінансовою системою ЄС, що може допомогти зменшити волатильність валюти та підвищити стабільність фінансового сектору.

Основними перевагами приєднання до Єврозони для Польщі є: 1) більша економічна стабільність: прийняття євро усуне коливання обмінного курсу між Польщею та іншими країнами Єврозони, що може допомогти стабілізувати торгівлю та інвестиційні потоки; 2) збільшення торговельних можливостей: приєднання до Єврозони дасть польським підприємствам доступ до великого інтегрованого ринку з понад 500 мільйонами споживачів, що може допомогти збільшити експорт та економічне зростання; 3) менші трансакційні витрати: ведення бізнесу з іншими країнами Єврозони стане легшим і дешевшим, оскільки не буде необхідності обмінювати валюти; 4) підвищення довіри інвесторів: приєднання до Єврозони може допомогти підвищити довіру інвесторів до польської економіки, що може допомогти залучити більше іноземних інвестицій.

Однак приєднання до Єврозони має й потенційні недоліки, зокрема: 1. Втрата контролю над монетарною політикою: як тільки країна приймає євро, вона більше не може контролювати свою власну монетарну політику. Це означає, що Польща не зможе регулювати відсоткові ставки чи грошову масу для вирішення економічних проблем у країні. 2. Критерії економічної конвергенції: Приєднання до Єврозони вимагає виконання певних критеріїв економічної конвергенції, таких як підтримання низьких рівнів інфляції та стабільних державних фінансів. Відповідність цим критеріям може вимагати значних економічних реформ і у Польщі. 3. Потенційні витрати на прийняття до зони євро: приєднання до Єврозони може вимагати значних початкових витрат, таких як оновлення платіжних систем і випуск нової валюти.

Польща є активним учасником міжнародної торгівлі. Таким чином, експортно-імпортна

діяльність країни тісно пов'язана з діяльністю інших країн ЄС.

ЄС встановив набір фіскальних правил для сприяння фіскальній дисципліні та стійким державним фінансам серед своїх країн-членів. Ці правила покликані запобігти надмірному дефіциту бюджету та рівню державного боргу, які можуть загрожувати економічній стабільності та знизити довіру інвесторів і кредиторів до економіки країни.

Основні фіскальні правила ЄС викладені в Пакті стабільності та зростання (ПСП), який був вперше запроваджений у 1997 році та переглянутий у 2005 році. ПСП встановлює ліміти для бюджетного дефіциту та рівня державного боргу, а також рамки для моніторингу та забезпечення дотримання цих лімітів. ПСП вимагає від країн-членів утримувати бюджетний дефіцит на рівні не більше 3% ВВП і рівень державного боргу не більше 60% ВВП, якщо тільки вони не можуть продемонструвати, що досягають прогресу в досягненні цих цілей.

Як член ЄС, Польща підпорядковується правилам і положенням ПСП. Однак у минулому Польща мала низку фіскальних проблем, включаючи високий бюджетний дефіцит і рівень державного боргу. Як наслідок, Польща кілька разів потрапляла під дію Процедури ЄС щодо надмірного дефіциту (EDP), яка є механізмом, який ЄС може використовувати для забезпечення дотримання ПСП.

В останні роки Польща зробила кроки для зміцнення своєї фіскальної позиції та зменшення бюджетного дефіциту і рівня державного боргу. Наприклад, у 2016 році Польща запровадила низку фіскальних правил, спрямованих на забезпечення того, щоб її бюджетний дефіцит залишався в межах, встановлених ПСП. Ці правила включають вимогу, що будь-які нові пропозиції щодо видатків мають бути компенсовані відповідним збільшенням доходів або скороченням видатків. Польща також впровадила реформи, спрямовані на підвищення ефективності державних видатків та зменшення марнотратства.

Польща, як і всі країни-члени ЄС, підпорядковується фіскальним правилам і нормам ЄС, які покликані сприяти фіскальній дисципліні та стійкості державних фінансів серед країн-членів. Основним інструментом фіскальної політики ЄС є Пакт стабільності та зростання (SGP), який встановлює правила для фіскальної політики країн-членів, включаючи вимоги до збалансованих бюджетів та обмеження на державний борг і дефіцит.

В останні роки Польща намагалася дотримуватися фіскальних правил ЄС. У 2019 році дефіцит бюджету Польщі, за прогнозами, перевищив встановлений ЄС ліміт у 3% ВВП, а її державний борг перевищив встановлений ЄС ліміт у 60% ВВП. Це викликало занепокоєння з боку ЄС щодо фіскальної стійкості Польщі та потенційного впливу на економіку Єврозони.

Польща також зазнала критики за власну фіскальну політику, зокрема за плани запровадити програму соціальних виплат, відому як "500+". Критики стверджували, що програма, яка надає фінансову допомогу сім'ям з дітьми, може призвести до збільшення державного боргу та підірвати фіскальну стабільність.

У відповідь на ці занепокоєння Польща запровадила низку заходів фіскальної політики, спрямованих на сприяння фіскальній стабільності, включаючи зусилля, спрямовані на збільшення податкових надходжень, скорочення видатків та покращення управління державними фінансами. Однак у Польщі та ЄС тривають дискусії щодо ефективності цих заходів та необхідності подальших фіскальних реформ.

Польща є великим експортером товарів і послуг, зосереджуючись на таких галузях, як машинобудування, автомобілебудування та харчові продукти. У 2021 році загальний експорт Польщі оцінювався приблизно в 220 мільярдів євро, а її головними торговими партнерами були Німеччина, Чехія та Велика Британія. Основними експортними товарами Польщі є автомобілі, електронне обладнання, машини, меблі та продукти харчування [6, 7].

Польща також є значним імпортером товарів і послуг, зосереджуючись на таких галузях, як машинобудування, хімічна промисловість і транспортне обладнання. У 2021 році загальний імпорт Польщі оцінювався приблизно в 218 мільярдів євро, а її головними торговими партнерами були Німеччина, Китай.

Основними товарами імпорту Польщі є машини, транспортне обладнання, хімікати та продукти харчування [6, 7].

Ще одним вагомим чинником фінансових відносин Польщі з країнами ЄС є участь Польщі в єдиному ринку Європейського Союзу. Єдиний ринок — це спільний ринок, який забезпечує вільний рух товарів, послуг, капіталу та людей між державами-членами ЄС. Це означає, що польські підприємства можуть продавати свої продукти та послуги клієнтам в інших країнах-членах ЄС, не стикаючись з торговими бар'єрами чи тарифами.

Основні з ключових переваг участі Польщі в єдиному ринку ЄС:

- Розширені торговельні можливості: беручи участь у єдиному ринку, польські підприємства мають доступ до ринку з понад 500 мільйонами споживачів, що може сприяти збільшенню експорту та економічному зростанню.
- Підвищення конкурентоспроможності: участь у єдиному ринку може допомогти підвищити конкурентоспроможність польських підприємств, оскільки вони можуть отримати вигоду від економії на масштабі та підвищення ефективності.
- Гармонізація стандартів: єдиний ринок допомагає гармонізувати стандарти продуктів і послуг у державах-членах ЄС, що може

- допомогти покращити захист споживачів і полегшити транскордонну торгівлю.
- Збільшення інвестицій: участь у єдиному ринку може допомогти збільшити іноземні інвестиції в Польщу, оскільки компанії можуть отримати вигоду від стратегічного розташування країни та доступу до ринку ЄС. Однак існують також потенційні проблеми, пов'язані з участю Польщі в єдиному ринку Європейського Союзу, зокрема:
 - Посилення конкуренції: участь у єдиному ринку може поставити польські підприємства перед посиленням конкуренції з боку інших держав-членів ЄС, що може бути складним для малих і середніх підприємств (МСП).
 - Відповідність нормативним вимогам: участь у єдиному ринку вимагає дотримання норм і стандартів ЄС, що може зайняти багато часу та дорого коштувати для компаній.
 - Втрата контролю над торговельною політикою: участь у єдиному ринку вимагає узгодження з торговельною політикою ЄС, що може обмежити здатність Польщі проводити власну торговельну політику з країнами, що не входять до ЄС, зокрема, й з Україною.

Висновки

Отже, фінансові відносини Польщі з Європейським Союзом загалом та з іншими країнами ЄС формуються її членством у цій організації та її зобов'язанням дотримуватись правил і норм Євросоюзу, на що треба звернути особливу увагу в Україні. Ці відносини базуються на взаємній співпраці та підтримці й покликані сприяти економічному зростанню та стабільності в ЄС, що вкрай важливо для України, якщо вона хоче пришвидшити вступ до цієї організації.

Доступ до фінансування з фондів Європейського Союзу є важливим аспектом фінансових відносин Польщі з іншими країнами ЄС, оскільки це дозволяє Польщі інвестувати у свою економіку та суспільство, а також отримувати доступ до досвіду та ресурсів з усього Євросоюзу. Незважаючи на те, що Польща отримала значні інвестиції від ЄС, у цій сфері ще є можливості для зростання. Заохочення подальших інвестицій у ключові сектори, такі як відновлювана енергетика, інфраструктура та технології, може допомогти зміцнити фінансові відносини між Польщею та ЄС, хоча Польща має міцні торговельні зв'язки з ЄС, все ще є можливості для поглиблення цих зв'язків. Це може включати сприяння тіснішому

співробітництву в ключових галузях промисловості, покращення доступу до ринку для польського бізнесу та пошук нових торгових угод. Польща має значні регіональні відмінності з точки зору економічного розвитку, причому деякі регіони відстають від інших. Усунення цих розбіжностей і сприяння більш збалансованому розвитку по всій країні може допомогти гарантувати, що всі регіони отримають вигоду від фінансових відносин з ЄС. Існують занепокоєння щодо відсутності прозорості та підзвітності в деяких фінансових операціях у Польщі. Підвищення прозорості та підзвітності у фінансових операціях допоможе зміцнити довіру між Польщею та ЄС. Участь у єдиному ринку ЄС є важливою умовою покращення фінансових відносин Польщі з іншими країнами Європейського Союзу, уникнення непотрібної конкуренції. Водночас, незважаючи на те, що єдиний ринок ЄС гарантує значні переваги для польського бізнесу, він одночасно вимагає відповідності нормам і стандартам Євросоюзу і може наражати польський бізнес на посилення конкуренції з боку інших держав-членів ЄС.

У міру того, як Польща наближається до вступу в Єврозону, їй необхідно буде адаптувати свою фінансову політику і практику до вимог валютного союзу. Подальші дослідження могли б вивчити, як цей процес вплине на відносини Польщі з іншими членами ЄС, а також на її здатність залучати іноземні інвестиції. Банки, страхові компанії та інші фінансові установи відіграють важливу роль у сприянні транскордонним інвестиціям та фінансовим потокам між Польщею та іншими країнами ЄС. Подальші дослідження могли б вивчити, як ці установи адаптуються до змін у законодавстві та політиці ЄС і який вплив це має на загальний фінансовий ландшафт Польщі. Політика розвитку ЄС покликана сприяти економічному зростанню та стабільності в державах-членах, а також у сусідніх країнах. Подальші дослідження могли б вивчити, як ця політика впливає на фінансові відносини Польщі з її сусідами, а також які можливості та виклики це створює для економічного розвитку Польщі. Вивчаючи ці теми більш детально, дослідники можуть отримати глибше розуміння складної економічної та фінансової динаміки, яка формує відносини між Польщею та її європейськими партнерами.

Abstract

Formulation of the problem. Ukraine, as a candidate of the EU, should follow Poland's experience in relations with the European Union to have best practices and strategies that can be applied to Ukraine's financial relations with the EU. Moreover, Poland's experience of joining the European Union is a model for all candidates for joining this organization. The study of the specific features of Poland's financial relations with the EU is relevant as it can provide an understanding of the economic, political and social reforms currently taking place in Poland and in other countries of the European Union.

The analysis of recent research and publications. A large number of scientists have devoted their work to the study of financial relations between Poland and the EU. Among the domestic researchers are O. Halushko, O. Kovalenko, L. Smyrnova. There are such foreign scientists like P. Kozarzhevskiy, J. Godzimirski.

Highlighting previously unresolved parts of the overall problem. Despite the large number of scientific works and practical development, it is still a difficult task to understand the problem of Poland's receiving appropriate funds from EU funds as it does not fully comply with the legal norms of the European Union regarding the regulation of the activities of the Constitutional Court of Poland and a number of other legal structures.

Formulation of the goals of the article. The purpose of the article is to determine the positive features of Poland's financial relations with the EU in order to increase the efficiency of the development of the economic system of Ukraine by following the experience of the neighbouring country. The main methods used in the work are the methods of analogy, comparison, synthesis, induction and deduction, tabular analysis.

Presentation of the main research material. Poland's financial relations with other EU countries are governed by EU rules and regulations. Some of the key features of Poland's financial relations with other EU countries include: 1) access to EU funding. 2) Membership in the Eurozone. 3) Trade and investment. 4) Compliance with EU regulations. 5) Access to the EU Single Market.

One of the types of key funding programs is structural funds: these funds are intended to support regional development in less developed regions of the EU. The dynamics of the inflow of EU funds through the structural funds to Poland and the dynamics of the inflow of EU funds through the cohesion fund to Poland have been analysed.

An important aspect of Poland's financial relations with other EU countries is its future participation in the Eurozone and after that in the group of 19 EU member states that have adopted the euro as a common currency. Although Poland is a member of the EU, it has not adopted the euro yet. The country continues to use its own currency, the Polish zloty. Poland's potential adoption of the euro payment currency is a subject of constant debate and discussion in the country. The main advantages and disadvantages of Poland joining the Eurozone have been actualised. Advantages and disadvantages of Poland's participation in the EU single market have been formulated.

Conclusions and prospects for further research. In conclusion, Poland's financial relations with the European Union in general and with other EU countries are formed by its membership in this organization and its obligation to comply with the rules and norms of the European Union. And Ukraine should take into consideration all these facts. Despite the fact that Poland has received a significant investment from the EU, there are also a lot of possibilities for growth in this area. The encouragement of further investment in key sectors such as renewable energy, infrastructure and technology can help to strengthen the financial relations between Poland and the EU. although Poland has strong trade ties with the EU, there are still opportunities to deepen these ties. This may include promoting closer cooperation in key industries, improving market access for Polish businesses and seeking new trade agreements. Although Poland has strong trade ties with the EU, there are still opportunities to deepen these ties. Poland can promote closer cooperation in key industries, improve market access to Polish businesses and seek for new trade agreements.

Список літератури:

1. Fundusze Europejskie 2021-2027. Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/fundusze-ue-2021-27>.
2. Редькв О.З., Цеханович В.Б. Структурні фонди в системі єврорегіонального вирівнювання. Економіка та суспільство. 2021. №25. DOI: 10.32782/2524-0072/2021-25-44.
3. Funding & tender opportunities. Single Electronic Data Interchange Area (SEDIA). European Commission. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/home>.
4. Польща отримала від ЄС майже 145 млн євро на допомогу біженцям з України. Європейська правда. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2022/10/19/7148987>.
5. Коли Польща увійде в зону євро? In Poland. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://inpoland.net.pl/novosti/poland/koli-polshha-uvijjde-v-zonu-ehvro>.
6. Statistics Poland. European Statistical system. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://stat.gov.pl/en>.
7. International trade in goods. Eurostat. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/international-trade-in-goods/data/database>.
8. Horizon Europe. European Commission. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/horizon-europe_en.
9. Фінансові системи країн Європейського Союзу: підручник. Карлін М.І., Івашко О.А. Луцьк: Вежа-Друк, 2022. 384 с.

10. Гірман А.П., Волкова В.А., Ковальчук А.О. Зовнішня політика та міжнародні зв'язки Європейського Союзу. Політикус. 2020. №6. С. 13-16.
11. A Global Strategy for the European Union's Foreign and Security Policy. Shared Vision, Common Action: A Stronger Europe. 2016. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://eeas.europa.eu/top_stories/pdf/eugs_review_web.pdf.

References:

1. European Funds 2021-2027. Ministry of Development Funds and Regional Policy. Retrieved from: <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/fundusze-ue-2021-27> [in Polish].
2. Redkva, O.Z., & Tsekhanovich, V.B. (2021). Structural Funds in the System of Euroregional Equalization. *Economy and Society*, 25. DOI: 10.32782/2524-0072/2021-25-44 [in Ukrainian].
3. Funding & tender opportunities. Single Electronic Data Interchange Area (SEDIA). European Commission. Retrieved from: <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/home> [in English].
4. European Truth. (2022, October 19). Poland received nearly 145 million euros from the EU to help refugees from Ukraine. Retrieved from: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2022/10/19/7148987/> [in Ukrainian].
5. In Poland. When will Poland join the eurozone? Retrieved from: <https://inpoland.net.pl/novosti/poland/koli-polshha-uvijjde-v-zonu-ehvro/> [in Ukrainian].
6. Statistics Poland. European Statistical system. Retrieved from: <https://stat.gov.pl/en/> [in Polish].
7. International trade in goods. Eurostat. Retrieved from: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/international-trade-in-goods/data/database> [in English].
8. Horizon Europe. European Commission. Retrieved from: https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/horizon-europe_en [in English].
9. Karlin, M.I., & Ivashko, O.A. (2022). *Financial Systems of European Union Countries: A Textbook*. Lutsk: Vezha-Druk [in Ukrainian].
10. Hirman, A.P., Volkova, V.A., & Kovalchuk, A.O. (2020). The External Policy and International Relations of the European Union. *Politikus*, 6, 13-16 [in Ukrainian].
11. A Global Strategy for the European Union's Foreign and Security Policy. (2016). Shared Vision, Common Action: A Stronger Europe. Retrieved from: https://eeas.europa.eu/top_stories/pdf/eugs_review_web.pdf [in English].

Посилання на статтю:

Карлін М.І. Особливості фінансових відносин Польщі з Європейським Союзом та його членами / М.І. Карлін, А.А. Плоскіна // *Економіка: реалії часу*. Науковий журнал. – 2023. – № 2 (66). – С. 36-43. – Режим доступу до журн.: <https://economics.net.ua/files/archive/2023/No2/36.pdf>. DOI: 10.15276/ETR.02.2023.5. DOI: 10.5281/zenodo.8154979.

Reference a Journal Article:

Karlin M.I. Peculiarities of Poland's Financial Relations with the European Union and its Members / M.I. Karlin, A.A. Ploskina // *Economics: time realities. Scientific journal*. – 2023. – № 2 (66). – P. 36-43. – Retrieved from <https://economics.net.ua/files/archive/2023/No2/36.pdf>. DOI: 10.15276/ETR.02.2023.5. DOI: 10.5281/zenodo.8154979.

